

СУЧАСНІ ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ: ЧИННИКИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Панченко О.М., к.е.н., доцент

I. ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ. Активізація інноваційних процесів відбувається в наслідок внутрішньої потреби суспільства, розриву між викликом, який на даному етапі сучасність пред'являє людству, та науково-технічним забезпеченням необхідного відгуку, яке воно має надати. Глобальні енергетичні, демографічні, соціальні, екологічні проблеми сучасності, зокрема, проявлені під час світової фінансово-економічної кризи, поглибили існуючі та створили нові виклики і для національного господарства України. Для ефективного вирішення завдань розвитку національного господарства на інноваційних засадах необхідно враховувати вплив на них сукупності чинників зовнішнього середовища.

II. АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ. Багато вчених: Г.Андрощук, Ю.М.Бажал, С.Глаз'єв, Ю.Пахомов та інші обґрунтовано вважають, що наявна глобальна криза є стадіальною, обумовленою вичерпанням в світі імпульсів від вже задіяних технологічних укладів (III, IV, V уклади). Як доводять дослідження О.Алимова, Л.Антоненка, І.Бурковського, В.Гейца, С.Ілляшенка, Д.Лук'яненка, Ю.Макогона, Б.Малицького, М.Павловського, В.Сіденка, О.Шнипка, М.Якубовського та інших, сучасний розвиток інноваційних процесів в Україні потребує удосконалення. Особливою науковою проблемою, як теоретичною так і практичною стає питання збільшення реального ВВП за рахунок НТП. Щодо пріоритетних напрямів та методів досягнення цієї мети проводяться активні дискусії. Вивчення робіт науковців виявило, що протиріччя впливу факторів зовнішнього середовища в умовах глобалізації на організацію інноваційних процесів в національному господарстві потребують подальшого дослідження. Зокрема,

необхідно розглянути вплив факторів щодо забезпечення умов для реалізації інноваційної моделі економічного зростання держави на принципах сталого розвитку.

III. ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ. Аналіз впливу чинників зовнішнього середовища на інноваційні процеси для виявлення особливостей організації сучасних інноваційних процесів в умовах глобалізації, викладена авторська модель організації інноваційного простору через взаємозв'язок інноваційних процесів за рівнями організації для забезпечення розвитку національного господарства на засадах сталого розвитку

IV. ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ. Складність належної організації інноваційних процесів в національному господарстві об'єктивно обумовлена низькою факторів, які в умовах глобалізації діють кумулятивно. За елементами зовнішнього середовища можна виділити економічні, політичні, соціокультурні, демографічні, екологічні, інфраструктурні, регулятивно-правові тощо.

Серед *економічних чинників* ключовими є два: вплив інвестицій та попит споживачів. Інноваційні процеси більшою мірою, чим інші елементи НТП, пов'язані з товарно-грошовими відносинами, з прагнення досягнути високої прибутковості у практичному використанні інноваційного продукту. Суттєвою специфікою вкладень в інновації є те, що вони носять виражений ризиковий характер. Американський фахівець в області інновацій Твісс [1, С. 76] відзначає, що комерційний успіх досягається лише в 10% відкритих проектів, отже, рівень невдачі можна оцінити в 90%. З 10-ти нових розробок в галузі мікроелектроніки, біотехнологій нових матеріалів виживає лише дві. Якщо ризик виправдовується, то інноваційні продукти характеризуються високою нормою прибутку. Прибутковість продукції наукомістких виробництв у середньому вища, ніж в галузях з консервативним типом розвитку.

Втілення інноваційних ідей потребує вкладення значних коштів. Основними джерелами фінансування інноваційних розробок у світі (біля 80%) є кошти ТНК. Інновації, які розроблені поза стінами великих корпора-

цій фінансуються на 20% - венчурними фондами, на 80% - так званими бізнес-ангелами (бізнес-інкубаторами), у створенні фондів фінансування бере і держава. Венчурні фонди фінансують, як правило, лише готові до впровадження розробки, орієнтовані на ринок з обсягом не менше 7 мільйонів. Бізнес-ангели фінансують порівняно невеликі інвестиції (від 50 тис. доларів). Такі венчурні компанії інвестують в ризикові інноваційні проекти шляхом формування блокуючого пакету акцій від 25-49%, беруть активну участь в комерціалізації розробок для максимізації вартості проекту на обмежений (3-7 років) термін, після якого продають свою частку компанії. Непряме державне фінансування полягає також у наданні податкових пільг та інших ринкових преференцій, наприклад, держзамовленні на певний високо-технологічний продукт.

Темпи оновлення інновацій, масштаби інноваційних процесів мають чітку залежність від здатності суб'єктів інноваційної діяльності генерувати та втілювати інноваційні ідеї, тобто від інноваційного потенціалу соціально-економічної системи. В свою чергу здатність до генерації та використання інноваційних ідей залежить від певних параметрів потреби в інноваціях суспільства. Технічна можливість втілити інноваційну ідею у конкретну технологію, новий продукт завжди обмежується проблемою комерціалізації інновацій.

Фактично на практиці існує не тільки ситуація протиріччя між потребами суспільства в нових продуктах і існуючими технологіями їх задоволення, а і ситуація перевиробництва інноваційних ідей, коли економіка не здатна сприйняти певні інновації. Це відбувається тоді, коли темпи зміни у способах мислення, культура, освітній рівень, навички комунікації та взаємодії основної маси суспільства не встигають за швидкістю змін у технологіях.

Інноваційний цикл починається з розуміння факту виникнення або загрози виникнення технологічного розриву, але його ефективність визначається, насамперед, інституційним фактором, що поєднує науково-технологі-

чну та гуманітарні сфери. У таких умовах витрачання ресурсів на „гонку технологій”, їх перевиробництво без одночасних узгодження та впорядкування взаємодії складових соціально-економічної системи може не тільки не забезпечити очікувані позитивні ефекти, а створити умови для кризи через розбалансування всього господарського механізму.

Ця проблема загострюється в сучасних умовах глобалізації. Ринкова вартість корпорацій у західних країнах все більше залежить від величини витрат на внутрішні корпоративні інноваційні процеси, за якими вона, крім іншого, порівнюється з конкурентами на фондовій біржі.

Говорячи про *політичні чинники*, маємо на увазі загальні інституційні умови функціонування та ставлення центральної, регіональної законодавчої і виконавчої влади країни до інноваційної сфери. Механізм регулювання інноваційним сектором економіки складається із адміністративних та економічних інструментів інноваційної, промислової, податкової, бюджетної, торговельної, зовнішньоекономічної, інвестиційної політики.

Вплив *соціокультурних чинників* на інноваційні процеси є багато в чому визначальним. Крім універсальних циклів прискорення та уповільнення інноваційних процесів, обумовлених зміною соціокультурних систем, сформульованих П.Сорокіним [2], на ефективність інноваційних процесів впливають особливості функціонування суспільства в окремій країні, його моральні засади, соціальна активність, відношення до праці, моральним обов’язкам, накопиченню багатства, в цілому наявність схвалення суспільством прагнення людини до успіху та життєвому комфорту. Цивілізаційні цінності, традиції більшості існуючих суспільств визначаються домінуючими в них релігіями.

Протестантська етика американської цивілізації базується на філософському прагматизмі та економічному лібералізмі, які успішно сполучені з культурою споживання, що стимулює розвиток прикладних науково-технічних розробок.

Історичною базою європейської цивілізації стали Давня Греція та Рим з їх ідеями особистої свободи та відповідальності перед державою та суспільством, прагненням до пізнання світу через науковий розвиток. Європейська цивілізація кілька століть будувала міцну систему фундаментальних досліджень в університетах. Такі соціокультурні особливості європейської цивілізації з одного боку створюють умови для відкриттів “проривного” типу, накопичення інноваційних ідей в університетських лабораторіях, а з іншого, існує розрив між створенням ідей та їх комерційним використанням. Нерідко інноваційні ідеї продаються іноземним ТНК, зокрема, американським. І навпаки, низька прийнятих в США нормативно-правових актів стимулює і полегшує передачу технологій з лабораторії в комерційний сектор, у тому числі і компаніями, співвласниками яких можуть бути і самі університети.

Східна культура побудована на філософії та цінностях конфуціанства, даосизму, буддизму, в основі яких є прагнення до досконалості у будь-якій справі, творче сприйняття ідей, схвалення завзятої колективної праці, повага до державної влади, особиста дисципліна та споглядальне відношення до накопичення багатства. Так заможність в традиційному китайському суспільстві само по собі не створює високого соціального статусу. Освіта, культура людини, заняття наукою, навпаки, забезпечує пошану та суспільне визнання. Це пояснює, чому в науці Китаї дав світу так багато.

Православна культура сформувалася як самобутня система суспільного порядку, суперечлива щодо особистої ініціативи (інноваційної готовності) і консерватизму. Головним обов’язком православної людини перед общиною є, насамперед, моральне вдосконалювання. Тому, в цілому, відношення до особистого успіху, великим грошам у суспільстві було поважне, але стримане. Добровільне злидарство старців на протязі століть вважалися ознаками святості та глибоко шанувалися у народі як вершини людського духу. Наука була переважно інструментом служіння державі, її величі, а не засобом особистого збагачення, або рішення практичних завдань покращення життя ши-

роких верств населення.

Проте, у сучасних умовах для забезпечення ефективності економіки незалежно від соціокультурних особливостей будь-яке суспільство має, по перше, визволити достатньо вільного часу для удосконалювання технологій; по-друге, мати вбудовані в суспільну структуру ефективні механізми передачі цього часу для роботи талановитих людей, схильних до науки, технічним та організаційним інноваціям; по-третє, необхідно щоб цивілізаційні особливості даного суспільства надавали стимули до економічного розвитку [3, с.459].

Демографічні чинники мають одне з першочергових значень в інноваційних процесах. Існує кореляція між динамікою чисельності та структурою населення і економічним зростанням [4, С.330-334]. Не повністю зрозуміло, який тип зв'язку існує між цими показниками: причинно-наслідковий, функціональний, синхронної кореляції. Іноді прискорення процесів технологічного розвитку пов'язують із зникненням колоніальної системи та емансипацією, які відкрили доступ до освіти та науки для населення колишніх колоній та жінок. Але те, що нелінійні зворотні зв'язки між позитивною динамікою чисельності населення та розвитком технологій існують, безперечно доводить статистика. Країни, які демонструють зростаючу динаміку чисельності (Індія, Китай, Бразилія) виходять на передові рубежі економічного розвитку. Скорочення чисельності України робить проблематичним її подальший економічний розвиток.

На даному етапі розвитку технологічні відносини є результатом, насамперед, взаємодії людей, як центральної ланки соціально-економічної системи. Саме творча діяльність індивідуумів, здатних до постійного генерування ідей формує базис та головний ресурс сучасної економіки знань (knowledge-based economy). Розвиток наукомісткого сектору економіки завжди залежить від якості людського капіталу, рівня підготовки науковців, дослідників, фахівців. Отже, для створення сприятливого для розвитку інновацій демографічного клімату уряди розвинутих країн сприяють організації ефективної і загальнодоступної системи освіти і підготовки висококваліфіко-

ваних кадрів. Більше 70% приросту національного доходу розвинених країн забезпечується приростом освіти і знань.

Також для підтримки якості та інтенсивності інноваційних процесів розвинуті країни прагнуть використовувати інтелектуальний потенціал, країн, що розвиваються, тому сприяють міграції з цих країн науковців, талановитих фахівців, пропонуючи найбільш вигідні умови життя і роботи. В результаті проявилася нова тенденція: компанії США, Західної Європи і Японії переводять частину своїх дослідницьких лабораторій до менш розвинених країн, як мають добру систему освіти.

За своїм кадровим потенціалом за деякими науковими напрямками Україна є однією з найсильніших держав світу. Наприклад, за кількістю сертифікованих програмістів наша країна займає 7-ме місце у світі, поступаючися США, Росії, Індії, Китаю, Ірландії та Ізраїлю. Інтелектуальний потенціал України й дотепер залишається досить потужним. За даними ЮНЕСКО, за інтелектом нації Україна посідає 23-тє місце, тоді як Фінляндія - 1-ше, США - 13-тє, Росія - 27-ме [5]. Але існуючий потенціал України не використовують належним чином

Все більше набуває значимості і *екологічні чинники*. Існуючі технології переважно недостатньо екологічні. За дослідженнями, межа допустимого антропогенного впливу на біосферу складає приблизно 1-2% антропогенного споживання первісної продукції біосфери.

На даний час антропогенне споживання досягає 10% продукції біосфери. Між країнами існує значний розрив щодо життєзабезпечення населення. Загальновідомим є те, що біля 20% світового населення, яке проживає в розвинутих країнах споживає 80 % світових ресурсів. Наприклад, життєзабезпечення одної дитини в США в 100 разів більше, чим в Бангладеш [6, С.104], але це не стримує зростання населення в технологічно відсталих країнах. Враховуючи, що життєзабезпечення одної людини на протязі року потребує витрат енергетичної потужності $2,5 \times 10^3$ Вт и 80 т води для здобуття та переробки 20 т сировини щодо отримання 2 т кінцевого продукту [7, С.63], на-

ближення країн, що розвиваються до рівня споживання розвинутих країн при існуючих технологіях може викликати надмірний рівень антропогенного навантаження. Отже, необхідно, щоб технологічний розвиток оптимально відповідав збільшенню чисельності населення. Технологічним завданням сучасної економіки стає зниження антропогенного навантаження в 10 разів [6, С.85-86].

Основним способом забезпечення цього має стати створення глобальної системи циркуляції життєзабезпечення людства, яка лише частково буде заповнюватися за рахунок додавання первісних матеріалів, насамперед, тих, що відновлюються, для компенсації неминучих втрат. На даний час такі циклічні процеси тільки формуються у межах окремих локальних систем. Для дифузії вказаних перспективних інновацій необхідні дієві механізми регулювання на всіх рівнях організації інноваційних процесів. Зміна пріоритетів з максимізації прибутковості (для підприємств) та різноманіття товарів та послуг (для населення) до забезпечення екологічної безпеки та самозбереження цивілізації має стати основою організації виробництва та споживання.

На даний час це стає вираженою тенденцією у світі. Рейтингові агентства, які оцінюють глобальну конкурентоспроможність країн беруть до уваги екологічні чинники. Інвестори вважають, що компанії з невисокими екологічними параметрами представляють високий фінансовий ризик. В країнах встановлюють високі екологічні стандарти. Наприклад, в розвинутих країнах існують імпорتنі та внутрішні бар'єри щодо не допущення на ринок автомобілів, що забруднюють повітря, спричиняють шкоду навколишньому середовищу або здоров'ю людини. Це в свою чергу вимагає від виробників пристосування продукції до стандартів, безпечних для навколишнього середовища і життєдіяльності людини. Іде розвиток альтернативних джерел енергії.

Особливу гостроту ці процеси мають у металургійній галузі, яка є чи не найбільшим забруднювачем навколишнього середовища в промисловості. В

Україні модернізація металургійної галузі для зменшення екологічного навантаження є дуже перспективною з точки зору реалізації умов Кіотського протоколу. Торгівля квотами на глобальних ринках дозволить отримати чималі кошти, які можна спрямувати для структурної перебудови економіки.

Інфраструктурний чинник наочно проявляється у становленні національних інноваційних систем (НІС), як сукупності взаємопов'язаних організацій (структур), зайнятих виробництвом і комерціалізацією наукових знань в межах національних кордонів. НІС- це принципово новий сегмент сучасної економіки, що генерує зростаючий потік інновацій[8]. Створення специфічної інфраструктури інноваційних процесів, яка має пронизувати всі сектори національної економіки, обумовлено самої специфікою інноваційної діяльності як окремої сфери суспільного виробництва.

Для забезпечення інтегративного ефекту інноваційних процесів на всіх рівнях його організації необхідне відповідне інформаційно-технологічне середовище для обміну ідеями, знаннями, кваліфікованими кадрами, створення мотивації для суб'єктів інноваційної діяльності тощо. Яскравим прикладом впливу інфраструктурного чинника є ефективність технологічних кластерів: Силіконової долини (США), Петерборо, Онтаріо (Канада), Бангалор (Індія), Шанхай (Китай), Зальцберген, Мюнхен (Німеччина). Як доводить практика, близько розташовані інноваційні фірми, які працюють в одній сфері не заважають, а, навпаки, допомагають один одному через здорову конкуренцію, кооперацію, існування синергичного ефекту від створення загальної атмосфери високоінтелектуального середовища спільноти талановитих людей.

Наступну групу чинників, що мають вагомий вплив на інноваційні процеси можна охарактеризувати як *регулятивно-правові*. До цих чинників відносяться не тільки норми національного та міжнародного права, які регулюють ринки науково-технічної продукції, функціонування патентно-ліцензійної системи, інші форми захисту прав інтелектуальної власності та доступу до інноваційних ідей. Наприклад, серед країн членів СОТ діє Угода

про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності, що базується на таких принципах: встановлення стандартів охорони та виконання прав інтелектуальної власності; надання національного режиму охорони; надання режиму охорони країнам найбільшого сприяння; дотримання міжнародних конвенцій щодо охорони інтелектуальної власності [9, С.332]. Також діють неформальні правила та звичаї щодо кооперації та співпраці між суб'єктами інноваційної діяльності.

Всі чинники функціонування інноваційних процесів можна також розподілити залежно від масштабів впливу на глобальні, регіональні та національні. До *глобальних чинників*, крім поточних звичайних умов функціонування глобальних ринків відносяться такі надзвичайні події як світові фінансові кризи, світові війни, значні природні катастрофи, техногенні аварії тощо. До особливого глобального чинника відноситься і діяльність ТНК.

ТНК є генератором і центральною ланкою у поширенні інновацій. За оцінками закордонних спеціалістів, близько 75-80 % загальносвітового обсягу НДДКР здійснюється саме в рамках ТНК, а на 700 найбільших фірм світу припадає біля половини всього обсягу комерційного використання винаходів у світі [10]. На виробничі і технологічні транснаціональні комплекси припадає близько 10% світового ВВП та 30% світового експорту. Нині ТНК володіють 30 % усіх виробничих фондів планети, здійснюють 80 % торгівлі високими технологіями, контролюють понад 90 % вивозу капіталу. 100 найбільших міжнародних корпорацій контролюють понад 2 трлн дол. активів. Серед 100 найбільших економічних суб'єктів у світі 51 - це корпорації, а 49 - держави. Сумарний обсяг продажу 200 найбільших ТНК перевищує ВВП 182 країн. [11,С.436].

ТНК визначають зміни у напрямках та інтенсивності „інноваційних хвиль”, створюють градієнт міжнародної інноваційності, у тому числі шляхом аутсорсінгу в „інноваційну периферію” [12]. За деякими даними, вони володіють більш як 80 % патентів і ліцензій на нову техніку, технології та ноу-хау, які розповсюджують на умовах франчайзингу. В окремих країнах

роль іноземних філій ТНК у розвитку високих технологій в обробній промисловості сягає значних цифр: у Норвегії - 48,6 %, Франції - 51,5, Канаді - 52,5, Ірландії - 95,6%.

Основне протиріччя ролі ТНК в інноваційних процесах полягає у тому, з одного боку що ТНК „витягує” з відсталих країн ресурси, особливо, первісні сировинні, та якісний людський капітал. ТНК діє в інтересах, насамперед, країни, в якій розташовується материнська компанія. Певною мірою ТНК вигідні обмеження щодо інноваційної активності в країнах – реципієнтах. Монополія та першість в перспективних розробках створює можливості для надприбутків та надспоживання за рахунок гальмування розвитку інших країн. Країни золотого мільярда” споживають 80% природних ресурсів, що видобуваються на земній кулі, з яких 40% використовує США.

З іншого боку, ТНК сприяють технологічному обміну, змінюють галузеву структуру світової економіки на користь технологічно передових виробництв. С початку ХХІ століття 40% крупних компаній, які в 80-х роках складали еліту світового бізнесу та працювали в таких галузях як енергетика, сировинна галузь були витіснені з позицій лідерів компаніями високотехнологічних галузей (виробництво комп’ютерів, електроніки, програмного забезпечення, сфери телекомунікації і зв’язку, охорони здоров’я тощо)[13,С.81-82]. Крім того, економія на витратах за рахунок масштабів виробництва підвищує загальну ефективність світової економіки, створює джерела для фінансування НДДКР.

Завдяки ТНК межа між фундаментальними і прикладними дослідженнями в значній мірі зникає. Розміщення виробничих і дослідницьких підрозділів ТНК по усьому світі сприяє розмиванню культурних бар’єрів, створенню нових суспільних цінностей і моделей споживчої поведінки.

Національні і регіональні чинники проявляються як особливості формування інноваційних процесів окремих країн і регіонів. Керування національними і регіональними чинниками здійснюють уряд країни і місцеві органи влади. Також суттєвий вплив на особливості протікання інноваційних

процесів можуть здійснювати економічні угруповання в країні. Прикладом регіональних чинників є створення зон найбільшого сприяння підприємницькій діяльності, що надає стимули високотехнологічним галузям. Регіональним чинником може бути створення єдиного ринку для групи країн (наприклад ЄС). Виходячи з цього, автор вважає, що доцільно інноваційні процеси концептуально розподілити за рівнями організації: на рівні окремих суб'єктів господарювання, на рівні галузей, національному рівні та глобальному рівні (табл. 1).

Таблиця 1.

Концептуальна модель формування інноваційного простору в національному господарстві України

Рівень	Орган управління	Функції органу управління	Форма інноваційного ефекту
Мікрорівень (підприємство)	Власники підприємства та уповноважені ними посадові особи	Створення внутрішньогосподарської системи мотивації інноваційної діяльності у тому числі щодо залучення ідей зовні	Отримання додаткового прибутку від впровадження технологічних нововведень та інновацій бізнес-процесів
Мезорівень (галузь)	Галузеві спілки, міністерства, органи місцевого самоврядування	Координація дій суб'єктів інноваційної діяльності щодо галузевих та міжгалузевих інноваційних стратегій	Зниження енерго- та ресурсоемності, збільшення частки продукції високих переділі за рахунок дифузії інновацій у галузі, створення інноваційних галузевих та міжгалузевих кластерів, компромісного узгодження вузько корпоративних конкурентних цілей. Прискорення темпів модернізації галузі на інноваційних засадах
Макрорівень (національне господарство)	Центральні законодавчі та виконавчі органи	Структурування організації інноваційних процесів через створення системи інноваційних державних програм	Удосконалення інституційних умов інноваційних процесів. Забезпечення узгодженості та впорядкованості дій суб'єктів інноваційної діяльності відповідно до цілей державної інноваційної політики щодо підтримки глобальної конкурентоспроможності держави
Глобальний рівень	ООН	Узгодження інноваційних процесів на національному рівні та глобальному рівні щодо реалізації моделі інноваційного розвитку в умовах	Отримання ефекту інноваційної синергії за рахунок узгодженості політики держав світу. Забезпечення сталого економічного та соціального розвитку людства на засадах гуманізму і гармонізації взаємодії суспільства і природи

		глобалізації	на умовах збереження довкілля
--	--	--------------	-------------------------------

Необхідність побудови національного інноваційного простору та організації інноваційних процесів в національному господарстві України на мікро-, мезо- та макрорівні з врахуванням основних тенденцій інноваційного розвитку на світовому рівні стає особливо актуальним для України в наявних умовах поглиблення глобалізації.

За запропонованою концептуальною моделлю сукупність інноваційних процесів пропонується розділити на чотири взаємопов'язані рівні, відповідно до яких формує інноваційний простір в національному господарстві. Кожний рівень організації інноваційних процесів є суміжною ланкою з іншими рівнями відповідного порядку. В умовах глобалізації напрями його удосконалення у рамках реалізації інноваційної моделі розвитку обумовлені, у тому числі, послідовним удосконаленням інших рівнів.

Інноваційні процеси мають бути побудовані відповідно до нелінійної інтегрованої моделі на кожному рівні організації та послідовно підпорядковані один одному. Якщо рівні організації інноваційних процесів якимись чином недостатньо сполучені між собою, то може виникнути небезпечна прогалина у формуванні інноваційного простору на підпорядкованому нижче рівні.

В моделі знайшла відображення така важлива умова, як забезпечення економічного зростання національного господарства України на засадах сталого розвитку. Нова концепція передбачає забезпечення економічного розвитку на умовах синергії. Людський соціум вступив в нову фазу свого розвитку: переходу „суспільно-орієнтованого типу цивілізації” на інший – „особисто-орієнтований”, коли прогрес країни залежить від інноваційного підходу до вирішення будь-яких проблем на засадах гуманізму. Гармонічний розвиток регіону (країни) неможливо забезпечити без створення умов для гармонічного розвитку кожної людини [14].

Принципи сталого розвитку, оголошені на Конференції ООН в Ріо-де-Жанейро з навколишнього середовища і розвитку (Самміт “Планета Земля”) в

1992 мають стати відправною точкою при організації інноваційних процесів на мікро-, мезо-, макрорівнях, виділені необхідних пріоритетів. Світова фінансова криза довела, що альтернативи подальшому розвитку національного господарства за інноваційною моделлю немає. Тому проведення модернізації ключових галузей економіки України без концептуального врахування принципів сталого розвитку аксіоматично не забезпечить необхідні передумови для підтримки глобальної конкурентоспроможності галузі в довгостроковій перспективі, що створює загрозу для всього національного господарства України.

V.ВИСНОВКИ. В умовах глобалізації особливо значення має організація інноваційних процесів на всіх рівнях з врахуванням сучасного стану складної сукупності економічних, політичних, соціокультурних, демографічних, екологічних, інфраструктурних, регулятивно-правових тощо факторів. Іншою важливою умовою є те, що на державному рівні необхідно організувати належне сполучення між всіма рівнями відповідно до концепції сталого розвитку. Тільки за таких умов можна забезпечити стабільні та високі темпи економічного зростання та реалізацію моделі інноваційного розвитку в умовах глобалізації. Необхідні подальші дослідження щодо аналізу впливу факторів інноваційного розвитку, виявлення їх взаємозв'язку, напрямків та особливостей змісту кумулятивного ефекту, порівняння тенденцій, які посилюють зміни у факторах.

ЛІТЕРАТУРА

- 1.Твист Б. Управление научно-техническими нововведениями: Сокр. пер. с англ. / авт. предисл. научн. ред. К.Ф. Пузыня. – М.: Экономика, 1989. – 271 с.
2. Sorokin P. A. Social and Cultural Dynamics. Vol. 1-4. New York: American Book Co., 1937 -1941

3.Мовсесян А.Г. Цивилизационные основы экономической эффективности / А.Г. Мовсесян // Диалог и взаимодействие цивилизаций Востока и Запада: альтернативы на XXI век. Материалы к IV Международной Кондратьевской конференции, Москва, 15-16 мая 2001 г. под ред. Ю.В.Яковця. М.: МФК. - 2001 г. - 616 с.

4.Сергеева О.А. Роль демографического фактора в цивилизационном процессе / О.А. Сергеева // Диалог и взаимодействие цивилизаций Востока и Запада: альтернативы на XXI век. Материалы к IV Международной Кондратьевской конференции / под ред. Ю.В.Яковця, - 15-16 мая 2001 г. - М.: МФК - 2001 г. - 616 с.

5.Возный В.Л. Шестая рамочная программа научных исследований, технологического развития, инноваций и создания европейского научно-исследовательского пространства в Европейском Союзе (2002-2006 гг.) / В.Л. Возный // Информационный сборник «Інноваційні технології». – 2003. - №4 - 5. - С. 96 - 115

6.Муравых А.И. Экологический менеджмент: системно-институциональный подход. – М.: Изд-во РАГС, 2000 – 200с.

7.Котляков В.М. Сохранение биосферы - основа устойчивого развития общества / В.М.Котляков // Весник РАН. - Т.64. -1994. - № 3. - С.63

8.Федулова Л. Розвиток національної інноваційної системи України / Л.Федулова, М. Пашута // Економіка України. – 2005.- № 4. - 35-47с.

9. Циганков Т.М. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: Монографія / Кер. авт. кол. і наук. ред. Т.М. Циганкова. – К.: КНЕУ, 2003. –660с.

10.Сіденко В. Моніторинг інноваційної діяльності в Україні / Виступ В.Сіденко // [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/rubrika/theme15.htm#a6>

11.Новицький В.Є. Міжнародна економічна діяльність України: Підручник. – К.: КНЕУ, 2003. – 948 с.

12.Марьяненко В.П. «Инновационные волны» и эрозия «триады» / Марьяненко В.П.// Проблемы современной экономики, – 2008.- № 4 (28) // [Электронный ресурс] Режим доступа: <http://www.m-economy.ru/art.php3?artid=24752>

13.Иноземцев В.Л. Современное постиндустриальное общество: природа, противоречия, перспективы. – М.: Логос, 2000. – 304с., С.81

14. Капра Ф. Уроки мудрости: пер. с англ. – М.: Изд.-во Транс-персонального Института, 1996. – 318с.